

Wsparcie na „małe” projekty. Odnawialne źródła energii w Regionalnych Programach Operacyjnych

Autor: Iwona Polok - Dyrektor komunikacji marketingowej i PR MCG S.A.

Biomasa, wiatr oraz słońce to bezsprzecznie przyszłościowe źródła energii. Świat inwestuje w odnawialne źródła energii (OZE) i z pewnością ten trend będzie się utrzymywał. Również w Polsce wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych będzie wzrastało. Warto zatem poznać możliwości finansowania OZE ze środków europejskich.

O wsparcie z funduszy europejskich dla projektów energetycznych z zakresu odnawialnych źródeł energii ubiegać się można było zarówno na **poziomie krajowym** - Działanie 9.4. *Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, **jak i regionalnym**, czyli z odpowiedniego dla lokalizacji inwestycji Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO).. Niestety ostatni konkurs w ramach Działania 9.4 odbył się w maju i czerwcu br. z małym budżetem i **na razie nie są planowane kolejne nabory**. W najbliższym czasie o dofinansowanie na OZE ubiegać się można w ramach kilku RPO – dolnośląskiego, lubelskiego, mazowieckiego, pomorskiego oraz śląskiego.

Co do zasady, **projekty o niższej wartości** (poniżej 20 mln zł, a w przypadku projektów dotyczących wytwarzania energii elektrycznej z biomasy czy biogazu lub związanych z budową lub rozbudową małych elektrowni wodnych - poniżej 10 mln zł) **mogą otrzymać wsparcie** na realizację nowej inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii z **16 Regionalnych Programów Operacyjnych**, wdrażanych na poziomie poszczególnych województw. Regiony nastawione są na dofinansowywanie mniejszych projektów niż program ogólnokrajowy – PO IŚ. Jest to dobra nowina dla każdego inwestora, który planuje realizację mniejszej inwestycji, ponieważ może on uzyskać nawet **do 85% unijnego dofinansowania** na swoje przedsięwzięcie.

Każdy Regionalny Program Operacyjny wyznacza własne, szczegółowe zasady udzielania wsparcia. Przed rozpoczęciem procesu aplikacyjnego trzeba dokładnie przeanalizować inwestycję. Po pierwsze należy sprawdzić, czy we właściwym dla danego województwa RPO, zapisane jest odpowiednie dla OZE działanie oraz jaki rodzaj beneficjentów może z niego skorzystać. Jest to ważne, ponieważ **w niektórych województwach działania skierowane są wyłącznie do jednostek publicznych i przedsiębiorcy nie mogą ubiegać się o środki pomocowe na OZE!** O aplikowaniu w ramach konkretnego Regionalnego Programu Operacyjnego **decyduje lokalizacja inwestycji** (zdarza się również, iż warunkiem koniecznym jest posiadanie przez wnioskodawcę siedziby na terenie danego województwa).

Przykład

Firma, która chce wybudować elektrownię wodną w Lesku (woj. podkarpackie) o wartości 6 mln złotych, może skorzystać z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego, jako źródła finansowania inwestycji ze środków publicznych. Natomiast w przypadku, w którym koszt budowy małej elektrowni wodnej przekroczyłby 12 mln złotych firma mogła starać się o dofinansowania przedsięwzięcia jedynie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (Działanie 9.4- niestety ostatni nabór już zakończony i nie są planowane następne).

Nie wszystkie województwa wyszczególniły specjalne działania na wsparcie inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii dla przedsiębiorstw. W niektórych województwach istnieje możliwość uzyskania dofinansowania na takie projekty z działań dotyczących ochrony środowiska, ale są też województwa, które skazują projekty dotyczące OZE na konkurowanie o środki z zupełnie innymi inwestycjami, np. o charakterze innowacyjnym. W tego typu konkursach większość stanowią właśnie projekty innowacyjne, a same nabory cieszą się ogromnym zainteresowaniem beneficjentów. Kryteria wyboru projektów w ramach tych działań promują przede wszystkim firmy, które wprowadzają na rynek nowe, innowacyjne produkty i w związku z tym szanse otrzymania dofinansowania na inwestycje z zakresu odnawialnych energii są niewielkie.

Niektóre regiony wprowadziły również ograniczenia kwotowe dotyczące wielkości wsparcia. **Poszczególne RPO przeznaczyły na wsparcie OZE od 0,8% do prawie 3% swojego budżetu**, a więc jest o co się starać. Największą część środków otrzymują inwestycje w województwach: podkarpackim, łódzkim i podlaskim - ponad 2%, natomiast najmniejszą w mazowieckim, małopolskim, wielkopolskim i opolskim - poniżej 1%.

Wszystkie regiony stosują konkursową procedurę wyłaniania projektów, które uzyskają dofinansowywanie. Wniosek aplikacyjny musi być złożony w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków, które ukazuje się na stronie internetowej instytucji wdrażającej.

Z danych dotyczących harmonogramu przeprowadzanych konkursów wynika, iż w 11 województwach nabór wniosków na projekty dotyczące OZE już się zakończył. Poniższa tabela wskazuje, gdzie można jeszcze aplikować o środki na rozwój odnawialnych źródeł energii i kto może uzyskać dotacje.

Tabela 1. Możliwości finansowania inwestycji z funduszy unijnych z zakresu odnawialnych źródeł energii w poszczególnych regionach, opracowanie: Maciej Noskowiak, specjalista ds. funduszy MCG S.A.

Nazwa działania	Maks./min. wartość pomocy oraz intensywność	Rodzaj beneficjenta	Najbliższe nabory wniosków
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE Działanie 5.1 Odnawialne źródła energii (jedynie odnawialne źródła energii oparte o wodę - w tym także geotermalną oraz biomasę)	Zgodnie z mapą pomocy regionalnej od 40% do 60 % kosztów kwalifikowanych projektu	Podmioty gospodarcze prowadzące działalność w ramach sekcji D działu 35, grupy 35.1 (wyłącznie klasa 35.11) i 35.3 PKD;	Wrzesień 2010 r.
WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE Działanie 1.4. Dotacje inwestycyjne w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii	Zgodnie z mapą pomocy regionalnej: małe - 70%, średnie - 60 % Minimalna wartość wsparcia wynosi 85 tys. PLN. Maksymalna wartość wsparcia wynosi 4 mln PLN.	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	Wrzesień - listopad 2010 r.
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE Działanie 4.3 Ochrona powietrza, energetyka	Zgodnie z mapą pomocy regionalnej	Przedsiębiorstwa (MŚP i duże)	Wrzesień- październik 2010 r.
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE a) Poddziałanie 1.1.1 Mikro przedsiębiorstwa b) Poddziałanie 1.1.2 Małe i średnie przedsiębiorstwa	60% wydatków kwalifikowalnych dla małych przedsiębiorstw i 50% wydatków kwalifikowalnych dla średnich przedsiębiorstw Maksymalna wartość dofinansowania, co do zasady, wynosi 800 000 PLN.	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	a) 31.sierpnia – 5 października 2010 r. b) 17 listopada – 17 grudnia 2010 r.
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE Poddziałanie 1.2.4 – Mikro przedsiębiorstwa i MŚP	60% dla małych przedsiębiorstw i 50% dla średnich przedsiębiorstw Maksymalna kwota wsparcia wynosi 750 000 PLN	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	30 lipca 2010 r. – 30 września 2010 r.
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE Działanie 3.7 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych zasobów energii	Zgodnie z mapą pomocy regionalnej - od 50 do 70 % kosztów kwalifikowanych projektu.	Przedsiębiorstwa (MŚP i duże)	Alokacja wyczerpana (nabór nie jest jednak wykluczony ponieważ możliwe są przesunięcia środków)

Przygotowanie do realizacji inwestycji 1 st

Niezwykle istotną kwestią przy ubieganiu się o środki unijne w ramach RPO z zakresu odnawialnych źródeł energii jest właściwe przygotowanie inwestycji do fazy realizacji.

Złożenie wniosku aplikacyjnego powinno być jednym z ostatnich elementów prac przedrealizacyjnych. Pierwszym krokiem, w ramach przygotowania projektu, powinno być opracowanie analizy efektywności inwestycji, z punktu widzenia wybranego źródła energii dla danej lokalizacji. Niezbędne jest również przeprowadzenie analizy wykonalności dla różnych wariantów lokalizacji. Wniosek o dofinansowanie - wraz z niezbędnymi załącznikami (w tym studium wykonalności) - powinien wskazywać, iż przedstawiony do dofinansowania projekt jest w pełni wykonalny, nie tylko pod względem technicznym, środowiskowym, ale również formalno-prawnym oraz finansowym. Wnioskodawca powinien więc wcześniej zdobyć wymagane pozwolenia na realizację inwestycji oraz wskazać źródło finansowania przedsięwzięcia (zapewnione środki własne, kredyt), które pozwolą na realizację zadania do momentu wypłaty dotacji.

Należy pamiętać, że **rozpoczęcie rzeczowe inwestycji w przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorstw może nastąpić po złożeniu wniosku o dofinansowanie.** Wcześniejsze podjęcie prac budowlanych lub złożenie pierwszego prawnie wiążącego zamówienia na urządzenia, z wyłączeniem działań związanych z przygotowaniem dokumentacji dotyczącej danej inwestycji, automatycznie dyskwalifikuje projekt do wsparcia.

Dodatkowe źródła finansowania 1 st

Beneficjenci realizujący projekty z zakresu OZE ubiegać się mogą o **dodatkową pomoc ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.** WFOŚiGW dysponuje funduszami celowymi, których środki przeznaczone są na finansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które przyczyniają się do realizacji celów polityki państwa i wspierania inwestycji realizowanych przy udziale środków unijnych.

Formy dofinansowania to:

- oprocentowane pożyczki nie podlegające umorzeniu;
- oprocentowane pożyczki częściowo umarżalne;
- dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek;
- dotacje;
- przekazanie środków finansowych.

Dopłata do oprocentowania zaciągniętego kredytu może wynieść do 50% odsetek należnych bankowi od podmiotów gospodarczych.

Niezwykle zachęcająca formą dofinansowania małych projektów OZE są także **oferty banków, które wspierają działania proekologiczne.** Warunki udzielania kredytów są preferencyjne - zróżnicowane regionalnie i ofertowo w poszczególnych bankach (od 1.4% do 3%), np.:

- kredyty preferencyjne we współpracy z donatorami – instytucjami dysponującymi środkami na zadania proekologiczne np. WFOŚiGW;
- montaż finansowy z udziałem partnerów – uczestników systemu finansowania ochrony środowiska;
- kredyty komercyjne wykorzystujące systemy zachęt.

Zakres zadań objętych finansowaniem jest określony w umowach banków oraz donatora, i wynika również z regionalnych priorytetów w ochronie środowiska. W zależności od banku, inwestycje kredytowane są od kilku do nawet kilkunastu lat, a ponadto przewidywana jest karencja w spłacie kapitału nawet do kilku lat.

Banki elastycznie reagują na trendy rynkowe. Znajdują pieniądze na wspieranie nowopowstałych firm, które planują projekty OZE! Wystarczy, aby przedsiębiorca miał środki na pokrycie 17-18% wkładu własnego. W większości umów oprocentowanie jest zmienne, uzależnione od wysokości stopy redyskontowej weksli (ustalonej przez RPP) i plasuje się w przedziale od 1,5 do 4,5 % w skali roku, w zależności od województwa, zakresu rzeczowego zadania i statusu kredytobiorcy.

Prognozy dla sektora energetyki odnawialnej w Polsce sporządzane w ostatnich latach wskazują na duże możliwości jego rozwoju. Stworzenie korzystnych warunków do inwestowania w ten podsektor energetyki może dać w ciągu kilku lat bardzo znaczny wzrost udziału źródeł energii odnawialnej w ogólnej podaży nośników energetycznych, a także w produkcji energii elektrycznej oraz ciepłej.